

socialmedicinsk tidskrift

fyrtonionde årgången april 1972 häfte 4

Industrivägen 13, Solna. Tfn 08/83 20 83

Postadress: Fack, 104 01 Stockholm 60

Postgiro 11 79-1

Allmän redaktion:

Claes-Göran Westrin, redaktör och ansvarig utgivare

Axel Gisslén, biträdande redaktör

Brita Bahrtun, redaktionssekreterare

Redaktionsutskott:

Ragnar Berfenstam, professor i socialmedicin,
Uppsala

Per Bjurulf, professor i socialmedicin, Linköping

Lars Bremberg, direktör, Stockholm

Bengt Hedlén, socialdirektör, Malmö

Olle Höök, professor i medicinsk rehabilitering,
Göteborg

Gunnar Inghe, professor i socialmedicin, Stockholm

Bertil Johansson, barnavårdsdirektör, Örebro

Bengt Lindegård, professor i socialmedicin, Göteborg

Gunnar Lindgren, professor i socialmedicin, Lund

Birger Starck, socialchef, Sundsvall

Georg Svahn, arbetsvårdsdirektör, Stockholm

Socialvård och socialmedicin i Sovjetunionen

För några år sedan publicerades i en internationell tidskrift en undersökning av det vetenskapliga informationsflödet på medicinens område. Studien baserades på en genomgång av ett antal ledande tidskrifter i Västeuropa och USA och var inriktad på typen av litteraturhänvisningar hos olika artikelförfattare.

Det väsentliga resultatet var följande:

Amerikanska och engelska artiklar hänvisade huvudsakligen till anglosachsiska arbeten, i regel sådana skrivna av författare i det egna landet; till en ringa del citerades tyska och franska arbeten. Franska artiklar åter hänvisade huvudsakligen till franska arbeten, tyska artiklar till tyska undersökningar osv.

De skandinaviska tidskrifterna hade sin — mot den skildrade bakgrunden naturliga — observans av skandinaviska författare. Inslaget av utländska referenser var emellertid här betydligt större — och då särskilt inriktat på den engelskspråkiga litteraturen.

Undersökningsresultatet illustrerar hur vi mitt uppe i en allt bättre språkkunskap och en stark internationell kommunikation ändå är nationellt inkräkta — to m i ett så kvalificerat sammanhang som medicinsk forskning. Samtidigt framkommer hur det mindre landet har en lägre självförsörjningsgrad och därför tvingas knyta an till ett större språk- och kulturområde. Inom tex medicinen i Sverige följde därvid intresset före det andra världskriget oftast den tyska traditionen — något som radikalt ändrades under 40-talet då uppmärksamheten nästan helt övergick till den anglosachsiska sfären.

Särskilt under det senaste decenniet har så sakteliga nya tillopp till detta ganska ensidiga informationsflöde börjat uppenbara sig. De nya kontakterna har inte minst gällt öststaterna med Sovjet i spetsen. Trots att dessa kontakter varit relativt begränsade har de kunnat stimulera till viktiga nya initiativ när det tex gällt vårdorganisationen. Det kanske främsta exemplet på detta är idén om tillnyktringsstationer, hämtad från polska erfarenheter — vilka i sin tur, om jag är rätt underrättad, ytterst hänför sig till sovjetryska initiativ.

Behovet att genom direktkontakt få ytterligare kunskap och ytterligare impulser stimulerade under föregående år till två socialmedicinska studieresor till Sovjetunionen. Resorna var inriktade på att studera rysk sjukvård särskilt i dess socialmedicinska aspekter, rysk socialvård samt den socialmedicinska utbildningen och forskningen.

En sammanfattning av reseintycken och de diskussioner dessa föranlett ges i ett par artiklar i detta nummer av SMT.

Arne Magnusson uppehåller sig i första hand vid en beskrivning av den sociala servicen och socialpolitiska principer — medan Per Bjurulf och Kerstin Bergman-Larsson bidrar med uppgifter från den öppna hälso- och sjukvården samt den medicinska utbildningen.

Det som särskilt dragit våra rapportörers uppmärksamhet till sig är bl a formerna för förebyggande vård, inte minst arbetslivets medicin och dispensärvården men också de grundläggande principiella skillnaderna mellan hur vårdorganisationen är inpassad i övrig samhällelig verksamhet i Sverige respektive i Sovjetunionen. Det sistnämnda är speciellt analyserat i Arne Magnussons bidrag.

I en tredje artikel ger Maj-Britt Inghe en allmän handledning inför studieresor till Sovjetunionen. Man vill gärna fästa uppmärksamheten på de synpunkter, som där anföres — och som anknyter till ett fenomen, som tidigare uppmärksammats i SMT, nämligen konsten att förbereda ett studiebesök (SMT 7/1968).

Den kunskap, som kan inhämtas under t. ex. en tio dagars studieresa är med nödvändighet begränsad och osäker (vilket rapportörerna i detta nummer starkt understryker). Men man kan ändå få en uppfattning om målsättningen och den principiella uppläggningsen av olika verksamheter. Det finns också chans till en viss direkt erfarenhet av den praktiska tillämpningen. Utbytet av det hela torde dock vara starkt beroende av ens förtrogenhet med motsvarande förhållanden i hemlandet.

Som Maj-Britt Inghe uttrycker det: vet man inte hur det ser ut i en svensk textfabrik kan man knappast göra några jämförelser med en sådan fabrik i Kiev.

C.G.W.